

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
НАПН України
Науковий університет імені Етвеша Лоранда
(м. Будапешт, Угорщина)
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж МДУ»

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Збірник тез доповідей
за матеріалами VI Міжнародної науково-практичної
конференції 27-28 жовтня 2022 року

Україна, Мукачево
27-28 жовтня 2022 р.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(Протокол № 9 від 21 листопада 2022 р.)

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

Стахів Марія Олексіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, Львівський національний університет ім. Івана Франка (м. Львів).

Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції, 27-28 жовтня 2022 р., Мукачєво / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачєво: Вид-во МДУ, 2022. – 402 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку загальноосвітньої та вищої школи, освіти дорослих та професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія:

Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова), Гоблик В. В. – д.е.н., професор, Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., доцент; Горват М.В. – к.пед.н., доцент, Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент, Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

<i>БАРЧІЙ М.С., ВОРОНОВА О.Ю.</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	55
<i>БЕСПАЛЬКО Л. А.</i> ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕРАПІЇ НА УРОКАХ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ «МИСТЕЦТВО»	58
<i>БЕЛЕЙ Х.М., КУЗЬМА-КАЧУР М.І.</i> ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»	60
<i>БЛИЧКО В.А., ТОВКАНЕЦЬ Г.В.</i> ОСВІТНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ДИДАКТИЧНИЙ РЕСУРС ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ.....	63
<i>БОЙКО А. Т., БОЙКО А. І.</i> АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «КОРЕНІ МНОГОЧЛЕНІВ» НА ФАКУЛЬТАТИВНИХ КУРСАХ З МАТЕМАТИКИ У СУЧАСНІЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ.....	65
<i>БОЙЧУК М. В., ВЕСЕЛЬСЬКА Т. В.</i> ЦИФРОВА КУЛЬТУРА МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА.....	68
<i>БОКША Н.І., СЕДОУХОВА Є.В.</i> ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В СИСТЕМІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	70
<i>БОЧКОР О.О., ГОРВАТ М.В.</i> РОЛЬ І МІСЦЕ ІГРОВИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	72
<i>БЛУДОВА Ю.О., ЗГОННИК К.С.</i> РОЗВИТОК ЛІДЕРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ НУШ.....	75
<i>БРЕЦКО А. В., МОЧАН Т. М.</i> РОЛЬ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ДИТИНИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ У СУЧАСНІЙ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ ВИХОВАННЯ	77
<i>БРИЖАК Н.Ю.</i> ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК БАЗОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	79
<i>БРИЖАК Н.Ю., КУНАК А.В.</i> ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ПОЧУТТІВ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	82
<i>БРИЖАК Н. Ю., КОМАР О. В., ПОНОМАРЕНКО Ю. С.</i> ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА У КОНТЕКСТІ НУШ	84
<i>БРИЖАК Н.Ю., РОСАДА Д.А.</i> ЗМІСТ ТЕРМІНОПОНЯТТЯ «ІНТЕРАКТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ».....	87
<i>БРИКОВА Є.В., АЛМАШІЙ Є.В.</i> ПРИЙОМИ МОТИВАЦІЇ НА УРОКАХ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»	89
<i>ВЛК Н.В. ГАЛА М.М.</i> МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄВРОПИ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ.....	92
<i>ВОВЧОК В.М., КУЗЬМА-КАЧУР М.І.</i> ФОРМУВАННЯ СПОСТЕРЕЖЛИВОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС УРОКІВ-ЕКСКУРСІЙ В ПРИРОДУ.....	94

причини і наслідку. Розвиток мислення пов'язаний з мовленням дитини. Отже, коли дитина йде до школи, її діяльність змінюється від гри до праці, в найближчому оточенні – від сім'ї до колективу, у її внутрішніх особистісних якостях – від безсоромності до самодисципліни. Школа стає соціальним середовищем, у якому діти вирішують важливі питання розвитку.

Отже, формування ціннісних орієнтацій у дітей молодшого шкільного віку є елементом процесу соціалізації особистості молодшого школяра, результатом якого є формування індивідуального ставлення до навколишнього середовища через певні системи цінностей. Цей процес не може бути цілеспрямованим без впливу вчителів та батьків. Крім того, вплив сім'ї на дитину молодшого шкільного віку є значним, але він не є цілеспрямованим в першу чергу. Натомість вчителі початкової школи можуть і повинні керувати цим процесом свідомо і цілеспрямовано.

Список використаних джерел

1. Кузницька І. Ціннісні орієнтації дітей молодшого шкільного віку: особливості формування у процесі педагогічної взаємодії. С. 176-179. URL: https://lib.iitta.gov.ua/715657/1/Kuznytska_19_DTiP_Konf.pdf
2. Мацук Л. Формування ціннісних орієнтацій молодших школярів в умовах сьогодення: теорія і практика. с. 137-140. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/786/1/1882-5110-1-SM.pdf>
3. Пиняга М. Потреби, інтереси та цінності особистісного розвитку. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/35129/1/619.pdf>

»

БРИЖАК Н.Ю.

Мукачівський державний університет, Україна

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК БАЗОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Проблема формування професійних компетентностей майбутнього вчителя нової української школи, здатного моделювати освітній процес, самостійно генерувати і реалізовувати нові освітні ідеї та технології навчання і виховання, є актуальною сьогодні, адже кожен сучасний учитель повинен сприяти розвитку творчих здібностей здобувачів освіти, формувати в них важливі життєві та

соціальні навички, а також забезпечувати наскрізний процес розвитку, навчання і виховання школярів.

Вагомий внесок у дослідження проблеми компетентнісного підходу в освіті, зокрема й формування компетентностей учителя початкової школи, зробили українські вчені М. Коломієць, Н. Бібік, Л. Ващенко, І. Зимня, О. Локшина, О. Овчарук, Н. Побірченко, О. По-метун, Ю. Рашкевич. Вони узагальнили теоретичні та практичні питання реалізації компетентнісного підходу в освіті України.

Питаннями професійної компетентності учителя як умови успішного навчання цікавилися такі дослідники та практики, як В. Безпалько, В. Болотов, І. Вовчук, Р. Гуревич, І. Зязюн, С. Калашнікова, Л. Карпова, І. Коберник, О. Овчарук, І. Онищенко, Ю. Рашкевич, О. Савченко й інші.

Проблему професійної підготовки сучасного вчителя початкової школи досліджують О. Біда, О. Комаров, Н. Кузьміна, С. Мартиненко, І. Осадченко, Д. Пащенко, Р. Пріма, С. Сисоєва, Г. Тарасенко, Л. Хомич та інші.

Аналіз науково-педагогічної літератури доводить існування різних точок зору на розуміння сутності професійної компетентності, яку інколи ототожнюють з педагогічною культурою, педагогічною освіченістю. Більшість дослідників розглядають професійну компетентність у двох аспектах: як мету освіти і професійної підготовки; як певний результативний стан, що характеризує рівень спеціаліста щодо реалізації особистих професійних повноважень.

На думку С. Іванової, професійна компетентність – це здатність фахівця від моменту початку своєї професійної діяльності на рівні визначеного державою певного стандарту відповідати суспільним вимогам професії шляхом ефективної професійної діяльності та демонструвати належні особисті якості, мобілізуючи для цього відповідні знання, вміння, навички, емоції, ґрунтуючись на власній внутрішній мотивації, ставленнях, моральних і етичних цінностях та досвіді, усвідомлюючи обмеження у своїх знаннях і вміннях та акумулюючи інші ресурси для їх компенсації [1, с. 110].

Ґрунтовний аналіз сутності професійної компетентності вчителя розкривається у дослідженнях В. Синенка, який вважає, що слід розрізняти професійну підготовку вчителя і його професійну компетентність. Перше поняття відбиває процес оволодіння необхідними знаннями і навичками, а друге – результат цього процесу, якісну характеристику. Компетентність – це ще й певна перспектива, яка тією чи іншою мірою доступна певному фахівцю через його індивідуальні можливості та різні об'єктивні фактори. Поняття «педагогічна компетентність» він вважає категорією педагогічної

науки і тлумачить як інтегрування відповідного рівня професійних знань, умінь та навичок учителя, його особистісних якостей, що виявляються в результаті діяльності (рівень вихованості і освіченості учнів). Дослідник визначає критерії професіоналізму вчителя: глибокі професійні знання і теоретичні уміння, комплекс практичних умінь і навичок, уміло застосованих на практиці навчання і виховання. В. Синенко робить висновок про те, що професійна компетентність вчителя є високим рівнем його психолого-педагогічних і науково-предметних знань і умінь у поєднанні з відповідним культурно-моральним образом, що забезпечує на практиці соціально затребувану підготовку підростаючого покоління до життя [2].

Моделювання системи професійної компетентності вчителя початкової школи ускладнювався певною різноманітністю підходів до класифікацій професійних компетентностей у наукових дослідженнях та нормативних документах.

Так у чинному професійному стандарті «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», який був затверджений 23 грудня 2020 року, компетентності визначені як здатності до виконання різних видів діяльності у межах визначених трудових функцій [3]. Він містить сучасний підхід до визначення переліку та опису загальних (громадянська, соціальна, культурна, лідерська та підприємницька) і професійних (мовно-комунікативна; предметно-методична; інформаційно-цифрова; психологічна та емоційно-етична; інклюзивна та здоров'язбережувальна; проектувальна та інноваційна, здатність до навчання впродовж життя та інші) компетентностей педагога (усього в документі схарактеризовано 46 професійних компетентностей вчителя).

Складові частини професійної компетентності тісно взаємопов'язані одна з одною, взаємозалежні, кожна продуктивна лише за наявності інших, сформованих достатньою мірою, набуття їх варто вважати обов'язковими для успішної педагогічної діяльності в сучасних умовах розвитку суспільства.

Підсумовуючи викладене, можна констатувати, що сучасному вчителю повинні бути притаманні сформовані загальні та професійні компетентності, які передбачені професійним стандартом учителя початкових класів закладу загальної середньої освіти.

Список використаних джерел

1. Іванова С.В. Функціональний підхід до визначення професійної компетентності вчителя біології та організація її вдосконалення в закладі післядипломної освіти. Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. 2008. Вип. 42. С. 106–110.

2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – Київ : “К.І.С.”, 2004. – 112 с.
3. Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» URL: <https://vseosvita.ua/news/zatverdzeno-standart-vcitel-pocatkovih-klasiv-zakladu-zagalnoi-serednoi-osviti-2242.html>

**БРИЖАК Н.Ю.,
КУНАК А.В.**

Мукачівський державний університет, Україна

ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ПОЧУТТІВ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

У сучасному суспільстві актуальними є проблема морального виховання та моральних почуттів. Адже стало очевидно, що будь-яке порушення або відсутність культури поведінки, недотримання загальноприйнятих етичних норм негативно впливають як на фізичне і психічне здоров'я підростаючого покоління, так і на моральний і емоційний стан в цілому.

Проблеми морального виховання порушуються в низці нормативно-правових документів: Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ ст., Концепції національного виховання, Закону України «Про освіту», Державному стандарті початкової освіти, Концепції «Нова українська школа» та ін. Зокрема, у Концепції «Нова українська школа» схарактеризовано модель випускника як всебічно розвиненої особистості, патріота, серед домінуючих якостей якого представлено і моральні [1]. Така особистість має сформувати активну позицію, яка повинна діяти за певними морально-етичними принципами, поважає гідність і права, уміє приймати відповідальні рішення.

Дослідження проблеми морального виховання, формування моральних почуттів висвітлені як у працях видатних педагогів минулого, зокрема, Я.А. Коменського, Г. Сковороди, К. Ушинського, В. Сухомлинського, С. Русової.

Так і в працях сучасних дослідників, а саме О. Богданової, Л. Божович, А. Бойко, Т. Гуменникової, А. Ліпкіна, Н. Мойсеюк, М. Стельмаховича, Г. Тарасенко та ін.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>